

1. PES, 2. MAČKA, 3. KRAVA, 4. PRAŠIČ, 5. OVCA, 6. MULA, 7. LISICA, 8. GAMS, 9. ZAJEC, 10. PES, 11. POSTRV, 12. KONJ, 13. KAČA, 14. GOLOB, 15. PODGANA, 16. ČRV, 17. STENICA, 18. UŠ, 19. BOLHA, 20. VRANA, 21. KOČIČ

1., 10. PES

Izjemno zvestobo so dokazovali marsikateri psi, ki so kljub ranam in zastrupitvam poskušali opraviti svoje delo do konca in večkrat tudi uspeli.

2. MAČKA

Komandir prve čete je posebno cenil mucke vseh vrst in barv. Če je le mogel, je nosil katero s seboj, celo v naročju.

3. KRAVA

Prestradani možje, do katerih niso prišli obroki hrane, so odkrili staro, utrujeno kravo, ki se je očitno izgubila. Ubili so jo, jo razrezali ter takoj skuhali.

4. PRAŠIČ

V nekem hlevu smo dobili tudi debelega prašiča. Potolkli smo ga kar s sekiro. Nič ga nismo čistili, ampak smo ga pustili kar s ščetinami.

6. MULA

Svoje topove in strelivo so pretovorili z vlaka na mule, za katere so v nasprotju s konji pravili, da lahko nosijo težke tovore - celo topovsko cev, težko 120 kg - po najbolj strmih in ozkih gorskih prehodih.

11. POSTRV

Love vse vprek, streljajo ribe s puškami in ročnimi granatami, zastrupljajo jih z apnom, tako da bo Soča, nekdanja takoribovita, v nekaj letih prazna.

12. KONJ

Nikjer ni bilo žive duše. Vse je bilo mrtvo in zadušeno. V hlevih so bili konji, kateri so še stali pokonci, pa so bili tudi vsi mrtvi. Sedaj smo šele videli, kaj so naredili naši s topovi.

Zaradi lakote so baterijski konji umirali drug za drugim. Zanje ni bilo skoraj nobene krme več.

13. KAČA

Danes je zlezla nekemu izpod "postelje" ena precej velika.

14. GOLOB

Kjer so porušene brzajavne zveze, morejo poveljniki občevati le potom golobov. Seveda ta pošta ni zanesljiva, ker mnogo golobov izgine, bodisi, da jih postrele, bodisi da poginejo v dimu ali pa se zaletijo drugam.

15. PODGANA

Z lopatami pomečemo razsekane podgane čez rob rova in se znova postavimo na prežo.

V Gorici ni več podgan. Vse so pojedli ruski ujetniki, kar na raznju jih peko.

17. STENICA

Ko sem zvečer ugasnil luč, so začele stenice kar deževati s stropa. ... Odtlej sem spal pri luči in sproti uničeval sestradane vsiljivke.

18. UŠ

Kadar je bilo količkaj premirja, smo pobijali sakramenske uši, ker smo jih imeli toliko, da so nam lezle po ovratniku.

S kakšnim veseljem je prisluhnil pokanju uši!

20. VRAN

Za menoj na devet kosov raztrgani - tem še groba ni treba: zasekani so vranom za večerjo. To sem videl. In slišal sem: po smrti vriskajoče - po žrtvi vpijoče.

21. KOČIČ

Rak naših tal! Živi čisto blizu nas in žre vse. Zvijaja se v kroglico in menja spol.

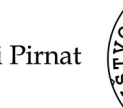
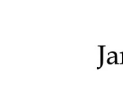
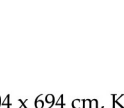
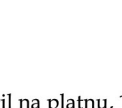
Društvo za domače raziskave: Živali 1914–1918

Sliko po motivu mrtvaškega plesa Janeza iz Kastva so zasnovali in izdelali Katarina Toman Kracina, Damijan Kracina, Jani Pirnat in Alenka Pirman.

Uporabili smo odlomke iz naslednjih virov: Žiga Koncilija, Prezrti heroji velike vojne (1, 10), Franjo Lubej, Za sokolskim praporom (2), Jan F. Triska, Pozabljena fronta prve svetovne vojne (3, 6, 12b, 18b), Anton Grahek, Spomini na prvo svetovno vojno in ujetništvo (4, 12a), Avgust Munda, Ribe v porečju Soče (11), Albin Mlakar, Dnevnik 1914–1918 (13), Živali na vojni, Tedenske slike 1914 (14), Erich Maria Remarque, Na Zahodu nič novega (15a), Fran Milčinski, Dnevnik (15b), Franjo Lubej, Za sokolskim praporom (17), Jože Hameršek, Skozi prvo svetovno vojno (18a), Andrej Čebokli, pesnik in pisatelj iz Kreda (20), Društvo za domače raziskave (21).

info@ddr.si
ddr.si/zivali1418

Izdal: Kulturni dom Krško, zanj Katja Ceglar, direktorica.
Tisk: Kolortisk
Naklada: 250
November 2015

ŽIVALI 1914–1918

Živali na bojnem polju niso avtonomne, ampak so tako ali drugače zmagovalke oziroma žrtve razmer, ki jim jih je vsilil človek. Niso ne prijateljice ne sovražnice, nimajo ne dolžnosti ne plemenitega cilja, niso ne dobre ne slabe, zgolj so.

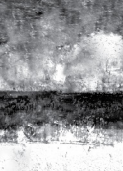
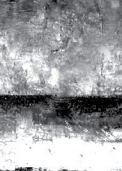
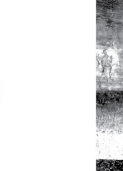
V 1. svetovni vojni so ljudje nabor nekaterih živali izenačili z naborom vojakov in jim pripisovali patriotske lastnosti in naloge. V nesmiselni projekciji človeških vrednot so iste živali delili na zaveznike in sovražnike, na zaslužne in pogubne.

Vojnim herojem so postavljali bronaste spomenike in npr. konje, mule, pse ali golobe odlikovali z medaljami in vojaškimi čini. Med živalmi, ki niso služile človeštvu, a jim je bila fronta gojišče, so bile podgane, vrane, miši, stenice, muhe, bolhe, uši, trakulje, gliste ... Nihče ni opeval milijonov glav govedu, prašičev, drobnice, perjadi in drugih živali, ki so končale v loncih in konzervah. Divjadi in ribam je grozilo iztrebljenje zaradi lakote in opustošenja njihovega življenjskega okolja. Na koncu vojne so vse živali brez izjeme končale v isti uravnalovki. Smrt je poenotila vse.

Razmišljanje o univerzalnosti smrti v vojnem času je člani Društva za domače raziskave pripeljalo do teme mrtvaškega plesa, priljubljene poznosrednjeveške alegorije, ki je ohranjena v vseh deželah ob soški fronti. Priredili smo ikonografijo freske iz Hrastovelj, ki jo je Janez iz Kastva naslikal ok. leta 1490, in naslikali 7-metrsko sliko na šotorsko platno. Na njej povorko različnih živali po vojni soški pokrajini vodijo v brezno razposajeni in norčavi okostnjaki, ovešeni z vojaško opremo. Pozdravlja in salutira jim general Smrt, na prestolu ob njem pa na gramofonu igra vedno ista pesem.

Slika: akril na platnu, 104 x 694 cm, Katarina Toman Kracina in DDR, 2014

Jani Pirnat

Ubil sem jih več kot sto,
potem sem se pa utrudil.